

Renata Malicka

Akademia Nauk Stosowanych w Wałczu

ORCID: 0000-0001-7492-1353

e-mail: remal@op.pl

SPRAWOZDANIE Z OGÓLNOPOLSKIEJ KONFERENCJI NAUCZYCIEL – CZAS – PRZESTRZEŃ – SZKOŁA. OTOCZENIE I JEGO (NIE)ZNANY WYMIAR

Odbyła się kolejna cykliczna konferencja (*Nauczyciel – Czas – Przestrzeń – Szkoła*) zorganizowana przez Uniwersytet Zielonogórski oraz Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, której przewodniczyły dr hab. Ewa Pasterniak-Kobyłecka, prof. UZ oraz dr hab. Małgorzata Kabat, prof. UAM. Tym razem dyskusje dotyczyły otoczenia oraz (nie)znanego wymiaru szkoły. Przewodnim tematem była edukacja w dobie pandemii. Otwarcia obrad dokonali Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska oraz Dyrektor Instytutu Pedagogiki dr hab. Mirosław Kowalski, prof. UZ.

Spotkanie miało charakter zdalny, zalogowało się ponad sto osób, w tym pracownicy naukowcy, nauczyciele, doktoranci oraz studenci. W konferencji udział wzięli prelegenci z 24 szkół wyższych w Polsce (reprezentujący: Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet w Bielsku-Białej, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Zielonogórski, Uniwersytet Opolski, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet Wrocławski, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Akademię Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, Akademię im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim, Dolnośląską Szkołę Wyższą we Wrocławiu, Ateneum Szkołę Wyższą w Gdańsku, Akademię Pomorską w Słupsku, Państwową Uczelnię Zawodową w Ciechanowie, Uczelnię Państwową w Sanoku, Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Wałczu, Akademię Techniczno-Humanistyczną w Bielsku-Białej, Państwową Wyższą Szkołę Techniczno-Ekonomiczną w Jarosławiu) oraz gość z University of Ostrava.

Bardzo bogaty program obejmował obrady w czterech sesjach. W pierwszej (*Znane i nieznane szkolne otoczenie (realne, wirtualne) jako miejsce pracy i nauki*) wygłoszono 14 referatów. W inauguracyjnym wykładzie (*Nowoczesność czy archaizm kształcenia w dobie e-edukacji?*) dr hab. Anna Sajdak-Burska, prof. UJ przekonywała, że technologie

cyfrowe są jedynie środkiem w procesie kształcenia i nie mogą zastąpić bezpośredniej współpracy nauczyciela i ucznia. Dodatkowo podmiotom edukacji brakuje kompetencji, dzięki którym zdalna nauka mogłaby być efektywna. Doktor hab. Małgorzata Kabat, prof. UAM w swoim wystąpieniu *Nauczycielskie perypetie w (nie)znanym szkolnym otoczeniu* zarysowała model kreatywnego funkcjonowania nauczyciela w zawodzie. Kolejny głos zatytułowany *Komunikacja w procesie kształcenia – praktyki nauczania i sposoby budowania relacji* prof. UG Agnieszki Nowak-Łojewskiej wniósł wiele cennych spostrzeżeń dotyczących dialogu w klasie szkolnej. Autorka zwróciła uwagę na zjawisko dominacji nauczycieli w komunikacji oraz marginalizowania/niedopuszczania do głosu uczniów. Profesor PHD Liliya Morska (*Using MOOCs as the way of winning back school graduates' trust to universities*) omówiła zagadnienia dotyczące promocji szkół wyższych. Nieco innego obszaru funkcjonowania placówek edukacyjnych dotyczyło wystąpienie prof. Krzysztofa Stachyry na temat *Nowe spojrzenie na przestrzeń dla muzyki w szkole*, w którym zostało podkreślone znaczenie obcowania ze sztuką dla wszechstronnego rozwoju człowieka. Kolejne referaty dotyczyły: działań nauczycieli w czasach pandemii, problemów związanych z zabezpieczeniem infrastruktury dla edukacji zdalnej i jej długofalowych skutków; efektywności pracy dydaktyczno-wychowawczej szkoły, „znikania uczniów z systemu”; koncepcji pedagogicznej Reggio Emilia; partnerstwa edukacyjnego oraz rozwijania świadomości prawnej rodziców i nauczycieli; ofert edukacyjnych środowiska lokalnego; edukacji włączającej (inkluzyjnej) uczniów z niepełnosprawnością oraz wpierania ich w pokonywaniu trudności szkolnych; kształcenia akademickiego online; znaczenia społecznego wsparcia i rezyliencji wśród nauczycieli w czasie COVID-19, obciążeń emocjonalnych oraz zagrożenia zdrowia psychicznego szkolnych wychowawców dzieci i młodzieży; odkrywania nowych możliwości doskonaleniu kompetencji np. informatycznych.

Sesję drugą (16 wystąpień) rozpoczęły prof. UMCS Agnieszka Buczak i dr Anna Bieganowska-Skóra (*Nauczyciel wobec problemów młodzieży szkolnej w dobie pandemii*), które przedstawiły wyniki badań samopoczucia podmiotów edukacji zdalnej oraz analizę stosunków interpersonalnych w klasie szkolnej. W następnym wystąpieniu (*Wychowawczy aspekt pracy nauczyciela w czasie trwania pandemii COVID-19*) prof. UMCS dr hab. Danuta Wosik-Kawala oraz dr Anna Grabowiec ustosunkowały się do opinii na temat jakości lekcji wychowawczych i współpracy nauczycieli z rodzicami wychowanków. Kolejny referat dr hab. Jadwigi Daszykowskiej-Tobiasz (*Ochrona dzieci i młodzieży przed patotreściami w Internecie jako zadanie współczesnej szkoły*) dotyczył zjawiska patostreamingu. Zostały w nim omówione wyniki badań przeprowadzonych przez Fundację *Dajmy Dzieciom Siłę*. Następni prelegenci przedstawili tematy dotyczące: problemów młodzieży w czasach pandemii i braku zaspokojenia jej potrzeb; ochrony dzieci przed różnymi zagrożeniami wynikającymi z korzystania z internetu; funkcjonowania uczniów i studentów niepełnosprawnych w wirtualnym środowisku

nauczaniu; ról i zadania podmiotów edukacji w (nie)znanym otoczeniu; nauczycielskiego dobrostanu; pracy nauczycieli muzyki (klas 1-3) języka angielskiego oraz logopedów w przestrzeni edukacji zdalnej; zaangażowania nauczycieli w działalność dobroczynną; wsparcia udzielanego nauczycielom przez rodziców w procesie zdalnego nauczania; nauczycieli szkół polonijnych w Chicago.

Sesja trzecia (*Nowoczesność kształcenia w zetknięciu z (nie)znanymi wyzwaniami przyszłości*) została zainaugurowana referatem dr. hab. Rafała Majznera odnoszącym się do problemów i wyzwań zdalnej edukacji muzycznej dzieci w wieku wczesnoszkolnym w rzeczywistości pandemicznej. Doktor hab. Marzenna Magda-Adamowicz, prof. UZ przedstawiła swoje refleksje na temat twórczości pedagogicznej nauczycieli. Kolejni autorzy wskazywali: potrzebę znajomości prawa autorskiego przez uczniów; perspektywy wspierania rozwoju umiejętności badawczych dziecka we wczesnej edukacji; narzędzia wspomagające nauczyciela/wykładowcę w trudach edukacji zdalnej; pozytywne i negatywne skutki procesu globalizacji na tle wzajemnych relacji nauczyciel – uczeń; znaczenie kreatywnych form umuzykalnienia dzieci w przedszkolu w kontekście wielokulturowości; możliwości wykorzystania nowoczesnych narzędzi w ramach edukacji plastycznej.

Inni prelegenci zachęcali do: nieformalnych spotkań nauczycieli na platformach internetowych; stosowania tutoringu szkolnego (niedyrektywnego sposobu wspierania podopiecznych w samorozwoju); czytania wrażeńiowego (aktywnej metody w programie edukacji wczesnoszkolnej); wykonywania ćwiczeń śródlekcyjnych podczas zajęć online. Odbyła się również krótka dyskusja na temat (nie)włączania kamer przez uczniów/studentów w trakcie trwania lekcji/zajęć. Jej uczestnicy zgłaszali liczne argumenty w opozycyjnych grupach.

W trakcie obrad czwartej sesji (*Teoria, praktyka i badania w (nie) znanej przestrzeni współczesnej edukacji*) 20 autorów wystąpień ustosunkowało się między innymi do następujących kwestii: trudności uczniów/studentów w wirtualnym otoczeniu (aspołeczne zachowania młodzieży); jakość życia oraz nauki w nietypowych miejscach; znaczenie koncepcji resiliencji w nauczycielskiej praktyce; problemy bytowe nauczycieli i uczniów; przestrzeganie higieny psychicznej; zdawanie egzaminów (w tym maturalnego); ocena przez nauczyciela wiedzy podopiecznych z różnych przedmiotów; zmaganie się z integralnym kształceniem i przestrzenią illuzji; dostrzeganie wartości bycia rodzicem, nauczycielem; treści programów nauczania (muzyki, matematyki, języków obcych, geografii, języka polskiego i innych); problem ściągania i egzekwowania wiedzy przez nauczyciela; znaczenie terapeutyczne edukacji muzycznej stanowiącej wartościowy środek sprzyjający rozładowaniu emocji i negatywnych zachowań; upowszechnianie się patologicznych zjawisk pojawiających się (nie)znanej przestrzeni.

Oprócz pracowników nauki swoje wystąpienia zaprezentowali nauczyciele, doktoranci oraz studenci z kilku ośrodków akademickich. Zainteresowanie poruszaną

problematyką było duże. Wiele osób umieściło komentarze i uwagi na czacie. Dostrzeżono istotne wyzwania, przed którymi stoi współczesna oświata. Merytoryczny zakres konferencji objął najbardziej aktualne zagadnienia edukacji zdalnej, ważne z perspektywy nauczycieli, uczniów i ich rodziców. Wartościowe były zarówno teoretyczne rozważania naukowe, jak i wnioski z przeprowadzonych badań oraz rekomendacje dla praktyki szkolnej.

Na zakończenie konferencji pomysłodawczynie i główne organizatorki prof. Ewa Pasterniak-Kobyłecka oraz prof. Małgorzata Kabat podsumowały obrady oraz podziękowały za spotkanie i pożegnały wszystkich uczestników.